

LOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Vsak četrtek in velja. Poština vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Nagradna za Maribor 6 K, za druge izvenveljane doleže 8 K. Ljudi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Poznamo listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Odpisali se ne vlačijo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, sprejemno naročnino, insojete in reševanja.

serate se plačuje od enostopne peštvrate za enkrat 13 v., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter papirca stane 13 v. Za večkratno ogledno primerku popust. V oddelku „Mala razprava“ stane beseda 5 v. Parte in zabave vsaka peštvrate 24 v., izjeme in Poslano 20 v. — Izvešči se spominjajo do tujih opazil. — Nespote razpisujejo se poštne preste.

Dve tretjini Srbije zavzete.

Kmetje, pozor!

Za Maribor in Ptuj.

Kor znano, je mariborsko in ptujsko glavarstvo izvažanje jajc iz okrajnega glavarariborsko glavarstvo je tudi začasno ustanje krompirja iz okrajnega glavarstva, da prebivalstvo v okraju in mestu Maribor z jajci in krompirjem. Ptujski »Stajerc«, urednik je draginjski zaupnik za mesto Ptuj okraj) je v svoji zadnji številki prinesel glege jajc krivo poročilo. »Stajerc« namvi glede zasege v ptujskem okraju: »Vsi nti jajc in trgovci z jajci so zavezani, da svoje zaloge jajc in istotako bodočo prodaje edino le mestnemu uradu v Ptuj ozilnišnici v Šternthalu«. Glede zasege jajc v skem glavarstvu pa piše: »Jajca se mora občini oddati in se ne smejo izvažati, pa omur drugemu oddajati.« Ti dve »Stajercditvi ne odgovarjate resničdejavstvom in se ne strinjate s tozadevnimi namestniji in okrajnih glavarstev. Kakor edei iz verodostojnega vira, je v okrajih samih prost in se torej smejo tudi krompir po okraju samem prosto proin kupovati. Le izven okraja se jajca ne zvažati.

o velja glede krompirja v mariborskem glavarstvu. »Stajerc« tudi pravi, da se bo »cena spo o ali potom sodnije dognala«. Tudi to je a le beganje s sodnijo. Cen ne določa sodpak namestnija oziroma okrajna glavarstva. rajno glavarstvo ni razglasilo cen, imajo iki prodajati, kakor se jim zdi pravično. tiče izvažanja iz okraja, dajejo glavarstva vrednih slučajih dovoljenje za z.

ptujsko glavarstvo, kjer pogrešamo v dragindevah samostojnosti nasproti mestu in nje-draginskemu zaupniku, pa nujno prosimo, da vstavi s slično neresnično pisarijo begati ljudsi itak že z nestevilnimi odloki morajo be-ve.

nečke želje in nasveti.

naš somišljenik iz Slov. gorice nam piše: št. 43 „Slov. Gospodarja“ smo brali, da bi merodajne oblasti tudi brigale bolj za kmeta, losedaj. Dosedaj se je po mojem mnenju nambelo v prvi vrsti le za meščansko prebivalst. kmečko prebivalstvo pa nič ali pa le malo in dalo povod, da tudi jaz nekaj nasvetujem. e gre mi v glavo, kako je to, da se od kmečanu v sedanjem hudem času veliko zahteva, pa ima bore malo. Ali ni kmečki stan glavni lržave? Ali ne daje ravno on največ in najvojakov? Ali ne preživlja ravno kmečki stan to smo od vseh strani zaprli, da se ne more od živeža dovažati, sebe in tudi vse meščan-druga sloje? Ravno sedaj bi se morale mero-osebami očl odpreti, da bi sprevideli, da tako naprej. Kmečki stan se mora v naši državi poševati, če hočemo, da bo naša država moč. vse strani. Naj se nastavi za reči, katere obhodna potrebuje in od trgovcev kupuje, tu-imalne cene in ne samo kmečkimi pridelkom! ga ne bo, mora kmečki stan vedno bolj hirati o kmet slab, bo slaba tudi naša država. To losi kaže sedanja izkušnja. Zato je merodaj-

nih krogov sveta dolžnost, da skrbijo za to, da bo naša Avstrija močna, in to je le tem potom mogoče, če bodo vsaj toliko za kmeta skrbeli, kakor za meščan-stvo.

Ali ne bi bilo dobro, če bi iz mest vse nepotrebn ljudi iztirali, da bi šli na deželo delat? Potem bi se stvar hitro obrnila. Draginja po mestih bi polagoma ponehala, ker v mestih ne bi bilo toliko prebivalcev, na kmetih pa bi imeli več delavskih moči na razpolago. Kmečki posestniki bi svoja zemljišča lahko veliko bolje obdelovali in svoje pridelke pravočasno spravili, ko bi imeli več delavskih moči. In potem, če človek več pridelka, tudi lahko več prodaja, to se samo ob sebi razume, potem bi tudi mestni prebivalci od kmeta vse lažje ceneje kupili. To stoji pribito.

V prejšnjih časih so celo visoke gospe same svojo hišo in kuhinjo oskrbovale, zdaj pa že najnižje- ga uradnika žena hoče imeti po eno ali več služkinj. Cemu to? Ali se ne pravi to, v mestu umetno delati draginjo, če se iz kmetov po nepotrebnem ljudje v mesto vabijo? Kolikokrat sem bral v nemških časnikih, da se je v inseratih vabilo dekleta v mestne službe, če le mogoče iz kmetov. Ali je morebiti delo za človeka sramota, da se ga mestne gospe in domišljave frajle tako brajajo? Ne, ampak nasprotno, in da je vsako pošteno delo celo zdravo za človeka, to vidimo pri delavskem stanu.

Dokler naši državniki ne bodo na to mislili, da bi se dotok ljudi v mesta omejil, do ta čas draginja v mestih ne bo ponehala. Zatorej, kar je nepotrebnega in odveč v mestu, ven na deželo delat! Tako bo pomagano meščanu in kmetu, pa tudi država bo veliko na boljšem!

Franz Zupe, kmet in okrajni odbornik.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Italijani so pri tretji veliki ofenzivi najprej bobnali ob celo našo fronto ter jo skušali omajati. Ni slo. Na to so hoteli zavzeti vsaj Gorico. Dne 4. novembra so dobili nalog, da zvečer tega dne morajo biti v Gorici. Tako se je ob tej črti znova začel bobnajoči ogenj iz 100 težkih in 500 drugih topov. Na tisoče granat je padalo na naše postojanke, jih poteptalo ali zasipalo, in moštvo ali pokopalo ali ubilo. Da bi se ne mogel nihče umakniti ali da bi se ne mogle dovesti nobene rezerve, so druge laške baterije sipale za našo fronto takozvani zatvorni ogenj. Naenkrat pa je bobnajoči ogenj na našo fronto ponehal, a zatvorni ogenj se je nadaljeval. To je bilo znamenje, da bo sedaj laška infanterija naskočila našo fronto. Med sikanjem min, treskanjem ročnih granat, bruhanjem ognjemetov, drdranjem strojnih pušk so nas res naskočili Italijani. Bile so same izbrane in neizrabljene čete. Vnel se je strasten boj. Toda naše rezerve se niso več brigale za zatvorni ogenj, ampak skozi njega so hitele svojim tovarišem na fronto na pomoč. In začelo se je strahovite klanje. Petkrat so Italijani naskočili dne 4. in 5. novembra našo fronto, petkrat so bili odbiti. Od italijanskih polkov, ki so tukaj napadali, se jih ni veliko vrnilo s cele kožo. Izgubili so nad 50.000 mož.

S tem je bil tudi višek boja za Gorico za nas srečno prestan. Še skušajo Lahi nadalje naskakovati, dan za dnevoma, toda iste silovitosti ni več. Gotovo se bodo dalje naskakovali, kajti začetkom decembra se odpre laški državni zbor, in takrat bo moral reči vojni minister, ker se ne bi imel pokazati nebehnih uspehov, da se ofenziva nadaljuje. Tako Lahi goljufajo sebe in druge.

Po listih se se Italijani bahali, da ke vzamejo

Gorico, bodo šli Srbem skozi Albanijo na pomoč. Petemtakem ne bodo Srbi od Italijanov nikdar dobili pomoči.

80 urna neprestana borba.

Cetovodja Roman Bende nam v svojem pismu z dne 30. oktobra krvavo odbito tretjo laško ofenzivo ob Soči sledeče opisuje:

„Prijetelje „Slov. Gospodarja“ bo gotovo zanimalo kratko poročilo o pravkar zmagovito izvojevani tretji bitki ob Soči. Podajam tukaj par potez iz strašne igre zadnje sovražnikove ofenzive.

Predno se je ista začela, smo — kakor navadno o namerah sovražnikove armade — zvedeli par dni poprej. Lepega poldneva se začne muzika s težkocaliberskimi topovi. Bili smo pripravljeni na ta ropot, ki ni ponehal skozi 80 u r. Na goro „Debeli vrh“ blizu gore Kosič je poslal sovražnik v tem roku najmanj 1000 težkih granat in šrapnelov. Da tuintam katera zaide v naša skrivališča in zahteva kakšno žrtev, je seveda jasno. Na omenjeni gori pa dosledno ni bilo žive duše. Po besnem ognju sovražne artilerije je sovražnik prešel na pehotni napad z jako nespretnim vodom. Seveda smo pogostne napadalne poskuse že v kahi zadušili. Prizori za bogove, kako je laška napadalna četa obrnila hrbet našim postojankam! Pa vselej, kadar je bil napad odbit, je znova zagrmelo semkaj z morja — in zopet se je pričel pehotni napad — pa vselej brez uspeha. Marsikatero junaško srce je izkrvavelo — zemlja je željno vsrkavala vase kri svojih branilcev...

Par slik iz teh dni:

Imeli smo mesečne noči. Služba je zahtevala, da sem po noči šel skozi razstreljeni strelski jarek; na nekem mestu, kjer je ostal zid cel, je čepel vojak s puško in bajonetom... Sklonim se in šepnem: „Bog ne daj spati!“ Nisem še izgovoril, ko opazim, da je junak že trd. Mrtva straža... Zopet drugi je umrl, naslonjen na zid. Ostečlenele oči so prežale, če se ne priplazi lakomna laška mačka do žičnih ovir, itd. Vsak pa je držal puško v krčevitem objemu...

Splošno je znano, da laška pehota ni veliko vredna, zato mnogo bolj divja artilerija, ki razmeča strašno veliko municije. Pa vkljub temu najdemo v pehoti, izjeme. Tako se je n. pr. priplazil do naših žičnih ovir pešec z varnostnim ščitom in z 6 m debelo lo., z ekrazitno napolnjeno cevjo. Ravno, ko hoče prižgati vrvice, vsled česar bi se razletel velik kos postojanke, ga zadene smrtni strel... Poprej pa se ni zmenil za prežete rane, ne za švigajoče krogle — junak v naših očeh!

Zopet na drugem mestu se je dvignil laški častnik in s potegneno sabljo s peščico 4 mož naskočil do naše šance... Občudovanja vreden samomorilec! Mi smo pa bili mnenja, da je samo peščica 4 mož bila pokorna njegovemu povelju!

Da disciplina v laški armadi ni baš mnogo utvaževana, utegne biti tudi dokaz, da smo zvečer naštetokrat čuli na sovražni fronti kričanje in surovni zmerjanje častnikov, vemo tudi, da se v nekaterih italijanskih polkih moštvo panta!

Predvčeraj smo imeli hud artilerijski ogenj. Kev smo si jako blizu, nekatere granate dobro zadenejo. Tudi jaz sem izgubil par ljudi. Bili so ranjeni brez zdravniške pomoči. Zaslišno sem jih obvezal, a tudi to ni bilo artilerijskemu opazovalcu prav in hotel me je — ubiti. Mrak je bil. Priletijo dve, tri granate, ne e a se ne razpoči (kar se večkrat zgodi), šrapnel pa se razpoči nad glavo... brez škode, a meč je dobro. Dva sem že obvezal, tretjega imam baš v delu — slovenski fant je, novinec. Se-le pred kratkim je prišel k nam, a že sme nazaj. Pri glavi ga je dobilo. A ne navarne; samo nezavesten je. Sredi dela me preseneši granata. To pet se je razpočila, a mi čudežno ni storila nič. Nehote se dvigne srce in ustne zašepečejo v jezenski mrak kratke zahvalnice: Ava Marija!

To pot sem se prepričal, kako neprimerno (proti vojakom drugih narodnosti) poirpašiti